

ŚCIEŻKA PRZYRODNICZO-DYDAKTYCZNA

w obszarze Natura 2000 - Specjalnym Obszarze Ochrony Siedlisk pn. „Dorzecze Parsęty” (kod PLH320007)

W obszarze Dorzecza Parsęty wyszczególniono 24 siedliska jako priorytetowe dla ochrony przyrody w Europie. Bogactwo siedlisk zapewnia odpowiednie warunki życia i rozwoju unikatowym i chronionym gatunkom roślin oraz zwierząt.

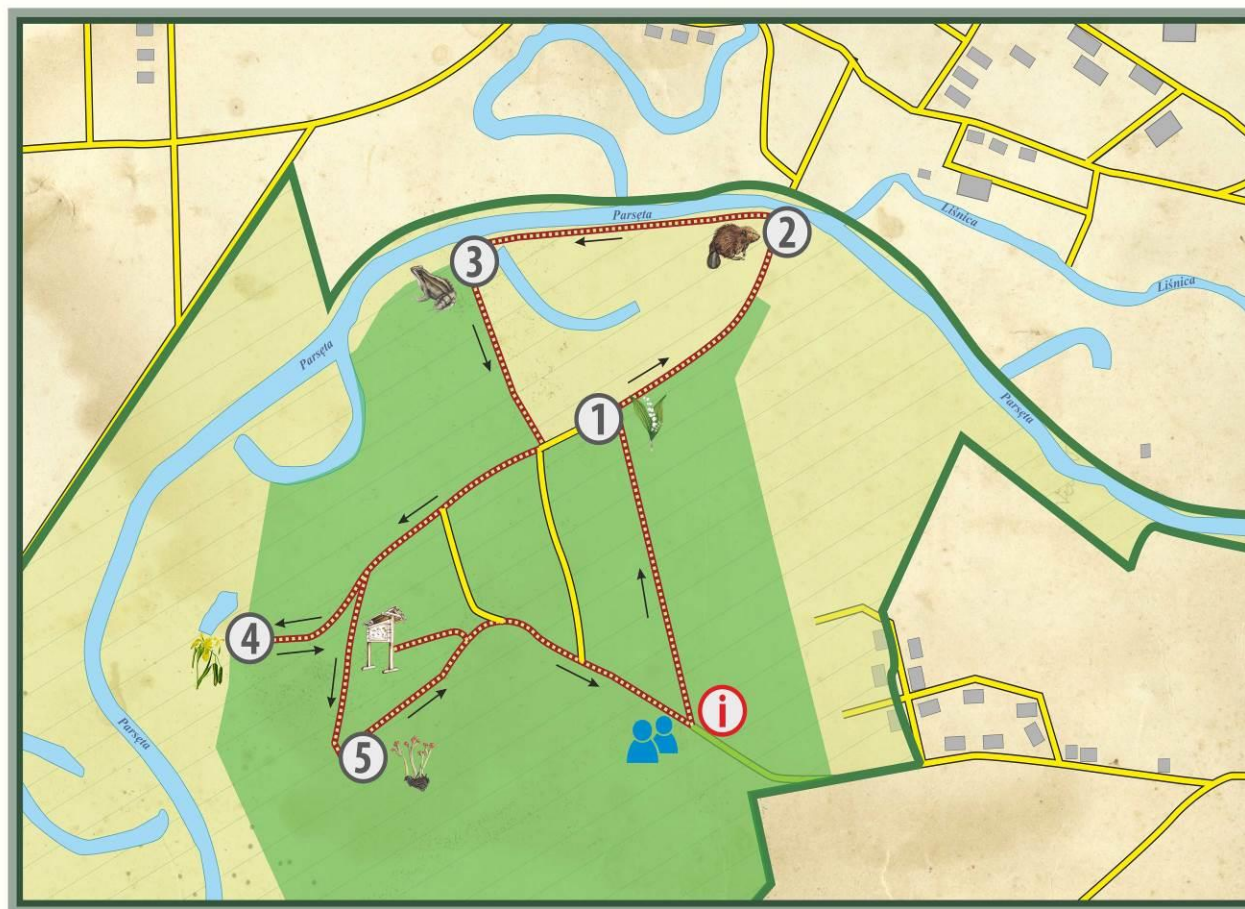
Tereny ochrony siedlisk obejmują powierzchnię 27 710 ha, z tego w Białogardzie obszar ochrony siedlisk „Dorzecza Parsęty” obejmuje powierzchnię ok. 380 ha.

Stanowiska edukacyjne:

- 1 Konwale i konwalijki siedlisko grądu subatlantyckiego z dużym udziałem sosny.
- 2 Rzeka Parsęta - wał przeciwpowodziowy
- 3 Starorzecze
- 4 Eutroficzny zbiornik wodny
- 5 Chrobotki i płucnice - siedlisko boru chrobotkowego pochodzenia antropogenicznego

Legenda:

- Punkt informacyjny o obszarach Natura 2000
- Lasy
- Obszar Natura 2000 „Dorzecze Parsęty”
- Kierunek zwiedzania
- Trasa ścieżki przyrodniczo-dydaktycznej
- Tu jesteś
- Tablica informacyjna

Wychodząc naprzeciw rosnącemu zainteresowaniu społeczeństwa aktywnymi formami wypoczynku oraz coraz większej świadomości ekologicznej lokalnych społeczności została urządzona, przez Miasto Białogard przy wsparciu finansowym Wojewódzkiego Funduszu

Ochrony Środowiska

i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, ścieżka przyrodniczo - dydaktyczna w obszarze Natura 2000 - w Specjalnym Obszarze Ochrony siedlisk pn. „Dorzecze Parsęty”, położonym na terenie lasów, w pobliżu zachodnich granic miasta.

Lasy Miasta Białogard oraz Nadleśnictwa Białogard, leżące w obszarze Natura 2000, mogą służyć mieszkańcom miasta

i gmin sąsiednich jako tereny rekreacji oraz edukacji przyrodniczej, które zapewniałyby podstawowe funkcje wypoczynkowe, poszerzone o typowo poznawcze, dotyczące świata przyrody.

Przeprowadzona, w roku 2014, przez pracowników Politechniki Koszalińskiej ocena wartości przyrodniczej terenów rekreacyjnych lasów zlokalizowanych

w Białogardzie przy ulicy Słonecznej, oparta na dokonanych w okresie całego roku kontrolach terenowych

i obserwacjach, pozwoliła wytypować kilka obszarów cennych i za razem interesujących przyrodniczo, na których zostały urządzone stanowiska edukacyjne.

Nie są to oczywiście wszystkie miejsca, gdzie warto zajrzeć w czasie rekreacji. Praktycznie cały teren położony po obu brzegach rzeki Parsęty skrywa w sobie wiele większych lub mniejszych obszarów, gdzie przy odrobinie wolnego czasu i cierpliwości można spotkać interesujące zwierzę lub wyszukać ciekawą roślinę.

Zwracamy jednakże uwagę, iż często miejsca te wydają się mało atrakcyjne z powodu nieodpowiedniej pory wizyty, tak w skali roku, jak też doby.

Dlatego gorąco zachęcamy do wielokrotnego odwiedzania poszczególnych punktów, w różnych miesiącach, rano, w południe, wieczorem.

Przy zachowaniu odpowiednich środków ostrożności warto także przedłużyć swój pobyt do wczesnych godzin nocnych aby obserwować np. intensywnie żerujące w sierpniu nietoperze.

1 STANOWISKO EDUKACYJNE

KONWALIE I KONWALIJKI

siedlisko grądu subatlantyckiego z dużym udziałem sosny

Tu występują:

konwalia majowa (*Convallaria majalis*), konwalia dwulistna (*Maianthemum bifidum*), szczawik zajęczy (*Oxalis acetosella*), poziomka pospolita (*Fragaria vesca*), kokoryczki (*Polygonatum multiflorum*),
paprocie: orlica pospolita (*Pteridium aquilinum*) i Mosznowica leśna (*Brodiaea sylvatica*),
gatunki runa: gajowiec żółty (*Galeobdolon luteum*) i zawilec gajowy (*Anemone nemorosa*),
bogaty podszyt: trzmielina pospolita (*Eranthis europaeus*), leszczyna (*Corylus avellana*), kruszyzna pospolita (*Frangula alnus*),
dominujący drzewostan: sosna zwyczajna (*Pinus sylvestris*), osika (*Populus tremula*).

Dobre miejsce do obserwacji:

- wiosną jest to miejsce toków i gniazdowania kilkunastu gatunków ptaków, w tym: sikorki, dzięcioła dużego i zielonego, pokrzewki, świstunki,
- usłyszysz tu: kosa, piecuzkę, cierniówkę, strzyżyka, kućkulkę,
- od końca kwietnia do końca maja kwitną tu kobierce pięknie pachnącej konwalii majowej i konwialijki dwulistnej,
- jest to teren żerowania kwiczoła - ptaka wędrownego z rodziny drożdów oraz sarny i dzika.

Dzięcioł duży (*Dendrocopos major*) gatunek ptaka z rodziny dzięciołow o wielkości od 21 do 25 cm. Gniazdo (dziuplę) wykuwa w pniu lub bocznym konarze żywego drzewa na wysokości od 0,5 do 20 m nad ziemią.

Legenda:

- 1 Punkt informacyjny o obszarach Natura 2000
- 2 Lasy
- 3 Obszar Natura 2000 „Rzeczka Parsłty”
- 4 Kierunek zwłędzania
- 5 Trasa ścieżki przyrodniczo-edykacyjnej
- 6 Tu jest!
- 7 Tablica informacyjna

Stanowiska edukacyjne:

- 1 Konwalia i konwialijki - siedlisko grądu subatlantyckiego z dużym udziałem sosny
- 2 Rzeczka Parsłta - wal przeciwpowodzienny
- 3 Stawozecze
- 4 Esteryfikacja ścieżki wodny
- 5 Ciemnotę i piaszczystość - siedliska baro-choroczkowego pochodzenia antropogenicznego

Konwalia majowa

(*Convallaria majalis*)

- gatunek byliny kłaczowej.
Roślina lecznicza, kwitnie po okresie spoczynku kłaczy, tylko wtedy gdy temperatura podniesie się do 20°C.

Szczawik zajęczy

(*Oxalis acetosella*)

- drobna bylina o wysokości od 8 do 15 cm.
Roślina lecznicza.

Orlica pospolita

(*Pteridium aquilinum*)

- gatunek paproci, osiąga 1,8 m wysokości.

Gajowiec żółty

(*Galeobdolon luteum*)

- gatunek rośliny wieloletniej o wysokości 20-60 cm.

Kos zwyczajny

(*Turdus merula*)

- ptak częściowo wędrowny z rodziny drożdów, o wielkości od 24 do 27 cm.
Buduje gniazda przeważnie na drzewach lub krzewach, ale także na ziemi.

Cierniówka

(*Curruca communis*) - gatunek

małego ptaka wędrownego z rodziny pokrzewkowatych o długości ciała 13-14 cm.
Gniazdo buduje w środku gęstego krzewu.

Kwiczół

(*Turdus pilaris*)

- gatunek niewielkiego ptaka wędrownego z rodziny drożdów o długości ok. 24-27 cm. Gniazdo buduje wśród gałęzi drzew na wysokości 4 do 7 m.

Kukulka - nazwy ludowe: gżegzółka, zazula

(*Circulus canorus*) - ptak o długości ciała ok. 30 cm.

Pasożyt legowiny - podrzuca jaja do cudzych gniazd.

Trzmielina pospolita

(*Eranthis europaeus*)

- krzew liściasty rośnie do 3 m wysokości, kwitnie w maju.

Kruszyzna pospolita

(*Frangula alnus*)

- krzew lub niewielkie drzewo o wysokości do 5 m.
Owoce kuliste - wielkości grochu, są trujące.

Sosna zwyczajna, pospolita

(*Pinus sylvestris*)

- wiecznie zielone wiatropylne drzewo iglaste, osiąga wysokość do 30-40 m.

Osika,

topola osika,

topola drżająca

(*Populus tremula*)

- drzewo liściaste o wysokości do 30 m. Drzewo szybko rosnące lecz krótkowieczne.

2 STANOWISKO EDUKACYJNE

RZĘKA PARSĘTA

Rzeka Parsęta jest najdłuższą rzeką, o długości 139 km, z największą zlewnią, o powierzchni 3151 km², strefy południowego przymorza Bałtyku.

Parsęta wypływa z okolic Parsęcka na terenie Pojezierza Drawskiego. Zasilana innymi rzekami oraz potokami spływającymi z pojezierza (rzeką Liśnicą) płynie w kierunku północno-zachodnim do Kołobrzegu, gdzie uchodzi do Bałtyku.

Rzeka posiada bardzo dobre warunki tarła ryb łososiowatych: lososii i troci oraz pstrąga potokowego i lipienia.

Parsęta to również ważne miejsce dla zimowania ptaków wodno-blotnych oraz naturalny obszar rozrodu wydry i bobra.

Wał przeciwpowodziowy

Wał przeciwpowodziowy to sztuczne usypisko w kształcie pryzmy o trapezowym przekroju poprzecznym. Wzniesiony wzdłuż rzeki w pewnym oddaleniu od jej koryta, tworzy większe koryta dla przewidywanych wód powodziowych.

Wały przeciwpowodziowe wzniesione wzdłuż prawego i lewego brzegu rzeki Parsęty zostały odremontowane w latach 2011-2013 na odcinku 11 km w celu poprawy ochrony przeciwpowodziowej terenów przylegających do rzeki Parsęty.

W sąsiedztwie woli i brzegów rzeki występują:

- ② zarośla wierzbowe,
- ③ łęgi - reprezentowane przez drzewa: olcha, topola, wierzbę, jesion i dąb.

Dobre miejsce do obserwacji:

- ② meandrującego nurtu rzeki Parsęty,
- ② żerującej krzyżówki i łabędzia niemeo, a w rzece pływającego bobra oraz rybę troć wędrowną,
- ② nad sąsiednimi polami i nieużytkami: polujące ptaki: błotniaka lub kania ruda,
- ② nad lasami: krążące myszołowy i jastrzębie,
- ① możesz tu zobaczyć arcydzieł litwor - rzadko spotykaną bylinę objętą ochroną.

- Legenda:**
- 1 Punkt informacyjny o obszarach Natura 2000
  - 2 Lasy
  - 3 Obszar Natura 2000 „Dorzecze Parsęty”
  - 4 Kociołek zwiedzania
  - 5 Trasa korytki przyrodniczo-edukacyjnej
  - 6 Tu jest!
  - 7 Tablica informacyjna
- Stanowiska edukacyjne:**
- 1 Konwalia i kornaliki - siedlisko grzybów szustanicykrego z dużym udziałem siana.
  - 2 Rzeko Parsęta - wał przeciwpowodziowy
  - 3 Staroniec
  - 4 Eutroficzny zbiornik wodny
  - 5 Chrobotki i płaszczy - siedliska bora chrobotkowego pochodzenia antropogenicznego

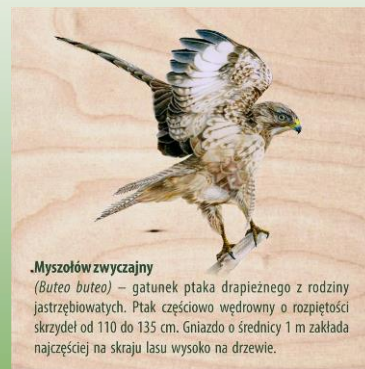
Błotniak stawowy

(*Circus aeruginosus*) – gatunek ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych. Ptak wędrowny o rozpiętości skrzydeł od 100 do 130 cm. Zakłada gniazda w trzcinach.

Kania ruda (*Milvus milvus*)

– gatunek ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych. Ptak wędrowny o rozpiętości skrzydeł od 145 do 155 cm. Gniazdo zakłada wysoko na drzewie, najczęściej liściastym.

Myszołów zwyczajny

(*Buteo buteo*) – gatunek ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych. Ptak częściowo wędrowny o rozpiętości skrzydeł od 110 do 135 cm. Gniazdo o średnicy 1 m zakłada najczęściej na skraju lasu wysoko na drzewie.

Jastrzęb zwyczajny

(*Accipiter gentilis*)

– gatunek ptaka drapieżnego z rodziny jastrzębiowatych. Gniazdo – płaską platformę, zakłada w środkowej partii korony drzewa na wysokości ok. 10-20 m w starych zadrzewieniach.

Olcha czarna

(*Alnus glutinosa* (L.) – gatunek drzewa z rodziny brzoźowatych. Osiąga wysokość do 40 m.

Wierzba krucho

(*Salix fragilis*) – drzewo osiągające wysokość 20 m. Jest drzewem krótkowiecznym. Często w pniu starszych drzew występują spróchniałe dziuple.

Wierzba szara, łosa

(*Salix cinerea*) – krzew do wysokości 6 m. Tworzy duże i gęste kępy. Jest rośliną owadopylną i miododajną.

Arcydziegiel litwor,

dziegiel litwor, (*Archangelica officinalis* Hoffm.) – roślina z rodziny selerowatych, dorasta do 2 m. Od 2014 r. objęta ochroną częściową.

Krzyżówka

(*Anas platyrhynchos*) – ptak wodny z rodziny kaczkowatych. Szukając pożywienia zanurza jedynie przednią część ciała. Gniazdo buduje w trawie.

Łabędź niemy (*Cygnus olor*)

– częściowo wędrowny ptak wodny. Pary które dobierają się jesienią z reguły dochowują sobie wierności. Gniazdo budują w trzcinach, pływające, rzadziej na łądzie.

Bobr europejski (*Castor fiber*)

– gatunek ziemnowodnego gryzonia o długości ciała do 110 cm. Prowadzi nocny tryb życia. Dzięki wyjątkowo silnym siekaczom potrafi ściąć bardzo grube drzewa, o średnicy nawet do 1 m. Buduje tamy i żeremia. Podlega ochronie częściowej.

Troć wędrowna (*Salmo trutta* m. *trutta*)

– ryba wędrowna osiąga długość do 100 cm, pod ochroną do wymiaru 35 cm. Jest rybą dwuśrodowiskową. Rozród, rozwój odbywa się w rzece a intensywny wzrost do dojrzałości płciowej w morzu. Może żyć do 20 lat. Wędrówki tarlowe odbywają się od lipca do jesieni.

3 STANOWISKO EDUKACYJNE

STARORZECZE

Tu występują:

- zarośla wierzbowe i dobrze wykształcony szuwar,
- rośliny wodno – błotne:
  - trzcina pospolita (*Phragmites australis*),
  - manna mielec (*Glyceria maxima*),
  - łączęń baldaszkowaty (*Butomus umbellatus*),
- a w sąsiedztwie łęgi wierzbowe i olszowe.

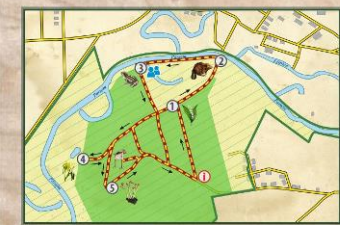
Starorzecza są starymi korytami rzek odciętymi w wyniku wyzłobienia (odcięcia) przez rzekę nowego koryta, określane jako jeziora przyrzeczne. Mają zwykle sierpowaty kształt.

Starorzecza powstają najczęściej w dolinach rzek meandrujących przed odcięciem szyi meandru. Ulegają one jednak szybkiemu zanikowi przez zamulanie i zasypywanie osadami z wezbran rzeki i wzrost roślinności. Ostatecznie może pozostać błotniste zagłębienie zawierające torf.

Dobre miejsce do obserwacji:

- w stagnującej wodzie wypatrzysz pływającego zaskronca oraz żaby brunatne i zielone: żabę moczarową (*Rana arvalis*), żabę śmieszka (*Pelophylax ridibundus*), żabę wodną (*Pelophylax esculentus*), a także rzekotkę drzewną (*Hyla arborea*) oraz traszkę zwyczajną (*Lissotriton vulgaris*),
- usłyszysz godowe rechoty: ropuchy szarej (*Bufo bufo*) i zielonej (*Bombina orientalis*),
- a wzniesiony w sąsiedztwie wal przeciwpowodziowy jest znakomitym punktem widokowym dla przelatujących w okresie marzec – kwiecień oraz wrzesień – październik stad gęsi i żurawi,
- usłyszysz ptasi śpiew i zobaczysz: skowronka (*Alauda arvensis*), kosa (*Turdus merula*), pleszkę (*Phoenicurus phoenicurus*), pokląskwę (*Saxicola rubetra*), pieszczka (*Phylloscopus trochilus*), pierwiosnka, żiębę oraz zrzpaka.

Legenda:

- 📍 Punkt informacyjny o obszarach Natura 2000
- 🌳 Lasy
- 🌿 Obszar Natura 2000 „Dorzecze Parsęty”
- 🚶 Ścieżek zwiedzania
- 👤 Brzoza łocińska przymirna (z-dyktacyjnej)
- 👤 Tu jesteś
- 📄 Tablica informacyjna

Stanowiska edukacyjne:

- 1) Formacje i koryta - siedlisko grodu subartyczny z dużym udziałem sosny
- 2) Rzeka Parsęta - wal przeciwpowodziowy
- 3) Starorzecze
- 4) Entroficzny zbiornik wodny
- 5) Ochrona i planowanie - siedlisko baru chronionego pochodzenia antropogenicznego

Trzcina pospolita (*Phragmites australis*) - największa roślina zielna we florze Polski. Osiąga wysokość do 4m.

Manna mielec (*Glyceria maxima*) - roślina zielona tworząca pełzające rozłogi i luźne kępy. Osiąga wysokość od 90 do 200 cm.

Gęś zbożowa, posiewnica (*Anser fabalis*) - gatunek dużego wędrownego ptaka wodnego z rodziny kaczkowatych. Rozpiętość skrzydeł ok. 160 cm.

Żuraw zwyczajny (*Grus grus*) - ptak lęgowy niżu z rodziny żurawi. Rozpiętość skrzydeł do 240 cm. Buduje gniazdo o średnicy 80 cm na ziemi z zebranych zbutwiałych roślin.

Żaba śmieszka (*Pelophylax ridibundus*) - płaz o długości ciała 7-13 cm. Aktywna w dzień, poluje na lądzie. Jesienią zapada w sen zimowy, spędza go na dnie zbiornika wodnego.

Rzekotka drzewna (*Hyla arborea*) - płaz o długości ciała ok. 5 cm. Zajmuje różnorodne środowiska roślinne. Potrafi dostosować swe ubarwienie do koloru podłoża.

Ropucha szara, ropucha zwyczajna (*Bufo bufo*) - płaz, największy z żyjących w Polsce ropuch. Prowadzi wieczorny i nocny tryb życia. Za kryjówki wybiera sobie nory kretów i gryzoni.

Traszką zwyczajną (*Lissotriton vulgaris*) - płaz ogoniasty z rodziny salamandrowatych. Gatunek ziemno-wodny. Do wody wchodzi wiosną lub jesienią by spędzić tam okres godowy. Aktywna głównie nocą.

Skowronek zwyczajny, skowronek polny, rolak (*Alauda arvensis*) - ptak lęgowy o długości ciała 17-19 cm. Gniazdo buduje bezpośrednio na ziemi wśród niskiej roślinności.

Kos, kos zwyczajny (*Turdus merula*) - gatunek częściowo wędrownego ptaka z rodziny drozdów o długości ciała pomiędzy 24 a 27 cm. Buduje stabilne gniazdo na drzewie lub krzewie.

Pleszka, pleszka zwyczajna (*Phoenicurus phoenicurus*) - mały ptak wędrowny o długości ok. 14 - 15 cm. Gniazdo buduje w obszernych dziuplach o szerokim wejściu.

Pokląskwa (*Saxicola rubetra*) - mały ptak wędrowny o długości ciała od 12 do 14 cm. Gniazdo, w kształcie czarki, buduje na ziemi, pod ostną trawą.

EUTROFICZNY ZBIORNIK WODNY

Tu występują rośliny wodno – błotne:

- Łączęć baldaszkowaty (*Butomus umbellatus*),
- Jeżogłówka pojedyncza (*Sparganium erectum*),
- Kosaciec żółty (*Iris pseudacorus*),
- Żabieniec babka wodna (*Alisma plantago-aquatica*),
- Strzałka wodna (*Sagittaria sagittifolia*),
- Turzycę (*Carex*),
- Trzcina pospolita (*Phragmites australis*),
- Manna mielec (*Cyperus rostratus*),
- Tatarak zwyczajny (*Acorus calamus*),
- na powierzchni wody latem kwitnie objęty ochroną częściową **Grązeł żółty** (*Nuphar lutea*).

Dobre miejsce do obserwacji:

- flory i zwierząt żyjących w zbiorniku, odwiedzających go ptaków, owadów i leśnych ssaków przychodzących do wodopaju,
- wiosną można obserwować żabie gody i słuchać ich godowych rechotów, a w czasie letnich zmierzchów zobaczyć żerującego nietoperza - mroczkę późnego.

Eutroficzny zbiornik wodny – płytki drobny zbiornik wodny charakteryzujący się znaczną zawartością związków pokarmowych; materii organicznej w wodzie i osadach dennych. Występuje w dolinach rzek. Często są to zbiorniki wód nieprzepływowych.

- Legenda:**
- 1 Punkt informacyjny o obszarach Natura 2000
  - 2 Lasy
  - 3 Obszar Natura 2000 „Dorzecze Panewki”
  - 4 Kierunek zwiedzania
  - 5 Trasa ścieżki przyrodniczo-edukacyjnej
  - 6 Tu jesteś
  - 7 Tabliczka informacyjna
- Stanowiska edukacyjne:**
- 1 Kowalik i kowaliki – średnio grubo subtelantyczny z dużym udziałem siatek
  - 2 Rieka Panewka – wód przepowodziwanej
  - 3 Starorzecze
  - 4 Eutroficzny zbiornik wodny
  - 5 Chrobotki i płamnie – średnio bonu chrobotkowego pochodzenia antropogenicznego

Łączęć baldaszkowaty
(*Butomus umbellatus*)
-bylina dorastająca do 1,5m wysokości.

Jeżogłówka pojedyncza
(*Sparganium erectum*)
- bylina kłęczowa z rozłogami, wysoka od 20 do 60 cm.

Kosaciec żółty, irys
(*Iris pseudacorus*)
- silnie rosnąca bylina, występująca na brzegu stawu lub w płytkiej wodzie do 40 cm głębokości, mrozoodporna o wysokości do 1 m.

Żabieniec babka wodna
(*Alisma plantago-aquatica*)
- bylina przybrzeżna o bulwiastym kłączu i łodydze do 1 m wysokiej.

Żaba moczarowa (*Rana arvalis*) – płaz bezogonowy z grupy żab brunatnych. Na przełomie października i listopada zapada w sen zimowy, zgrzebując się w norach wygrzebanych pod korzeniami drzew, w ściółce. Objęta ścisłą ochroną gatunkową.

Ropucha zielona (*Bufo viridis*) – pospolity płaz. Wyróżnia się zielonymi plamkami. Prowadzi nocny tryb życia, dobrze znosi suszę. Zapada w sen zimowy w norach. Objęta ścisłą ochroną gatunkową.

Mroczek późny (*Eptesicus serotinus*) – ssak z rzędu nietoperzy. Długość ciała od 6,3 do 8,2 cm. Bezpośrednio związany z człowiekiem, aczkolwiek polujący na skraju lasu. Objęty ścisłą ochroną gatunkową.

Trznadel zwyczajny, trznadel żółto brzuch (*Emberiza citrinella*) – mały, częściowo wędrowny ptak o długości ciała ok. 16-19 cm. Gniazduje w płytkim zagłębieniu w ziemi, w warstwie żoił.

Strzałka wodna
(*Sagittaria sagittifolia*)
- bylina powszechna w płytkich zbiornikach wodnych.

Turzycę (*Carex*) – trawy preferujące stanowiska słoneczne oraz wilgotne. W Polsce występuje ponad 100 gatunków.

Tatarak zwyczajny
(*Acorus calamus*)
- bylina, osiąga od 60 do 100 cm wysokości. Szuwary tataraku są siedliskiem legowym kaczek.

Grązeł żółty, bazywica (*Nuphar lutea*) - bylina wodna o silnie rozgałęzionych kłączach poziomo rosnących w mule dennym. Roślina trująca.

5 STANOWISKO EDUKACYJNE

CHROBOTKI I PŁUCNICE

siedlisko boru chrobotkowego pochodzenia antropogenicznego

Tu występują:

porosty:

- Chrobotek reniferowy (*Cladonia rangiferina*),
- Chrobotek leśny (*Cladonia arbuscula*),
- Chrobotek widlasty (*Cladonia furcata*),
- Chrobotek gwiazdkowaty (*Cladonia uncialis*),
- Płucnica islandzka (*Cetraria islandica*).

oraz rośliny:

- Kostrzewa owcza (*Festuca ovina*),
- Szczotlicha siwa (*Corynephorus canescens*),
- Borówka czarna (*Vaccinium myrtillus*),
- Jastrzębiec kosmaczek ludowa nazwa niedośpiątek (*Hieracium pilosella*), oraz mech bielstek (*Leucobryum*).
- Latem kwiatnie tu macierzanka piaskowa, a jesienią barwno kępy wrzósów.

Dobre miejsce do obserwacji:

- za dnia
  - grupy żerujących sikor,
- w nocy
  - nietoperze: borowiec wielki i karlik malutki, szczególnie intensywnie żerujące w sierpniu, po zakończeniu rozrodu i w czasie przygotowania do kolejnej migracji oraz hibernacji;
- teren ten dość często odwiedzają jeże.

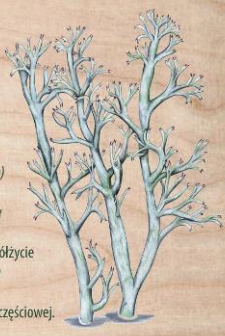

- Legenda:**
- 📍 Punkt informacyjny o obszarach Natura 2000
  - 🌳 Lasy
  - 🏡 Obszar Natura 2000 „Doroczce Parzysty”
  - ➔ Kierunek zalewania
  - 🏠 Tępa kładka przyrodniczo-edukacyjnej
  - 👤 Tu jesteś
  - 📍 Tablica informacyjna
- Stanowiska edukacyjne:**
- ① Korzenie i kamienie – siedlisko żądla subarktycznego z dużym udziałem sosny
  - ② Brekia Parsęta – wal przewiewowatynowy
  - ③ Stawozecze
  - ④ historyczny zbiornik wodny
  - ⑤ Chrobotki i płucnice – siedlisko boru chrobotkowego pochodzenia antropogenicznego

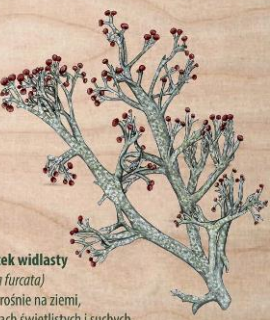
Chrobotek reniferowy (*Cladonia rangiferina*) - porost, gatunek charakterystyczny w zespole roślinnym zwanym borem chrobotkowym. Od 2004 roku objęty ochroną częściową.

Chrobotek leśny (*Cladonia arbuscula*) - gatunek grzybów należący do rodziny chrobotkowatych. Ze względu na współzycie z glonami zaliczany jest do porostów. Podlega ochronie częściowej.

Chrobotek widlasty (*Cladonia furcata*) - porost, rośnie na ziemi, w miejscach świetlistych i suchych.

Płucnica islandzka (*Cetraria islandica*) - Gatunek grzybów należący do rodziny tarczownicowatych. Ze względu na współzycie z glonami zaliczany jest do porostów. Znany jest też pod nazwami porost islandzki i tarczownica islandzka, gatunek prawnie chroniony.

Mech bielstek (*Leucobryum*) - występuje często w postaci dużych, często wysokich poduszkowatych skupisk. Gatunek mchu objęty ochroną częściową.

Karlik malutki (*Pipistrellus pipistrellus*) - gatunek ssaka z rzędu nietoperzy. Często lata już o zmierzchu. Chętnie żyje w pobliżu osiedli ludzkich, również w pustych drzewach lub pod korą. Objęty ścisłą ochroną gatunkową.

Borowiec wielki (*Nyctalus noctula*) - jeden z największych krajowych gatunków nietoperzy. Letnimi kryjówkami są najczęściej dziuple, położone minimum kilka metrów nad ziemią. Objęty ścisłą ochroną gatunkową.

Jeż (*Erinaceus europaeus*) - niewielki ssak. Prowadzi nocny tryb życia i jest głównie owadożerny. Okres późnej jesieni, zimy oraz wczesnej wiosny spędza w fizjologicznym stanie hibernacji ukryty w norce i pograżony w pokśnie. Objęty ścisłą ochroną gatunkową.

Sikora bogatka, bogatka zwyczajna (*Parus major*) - ptak o długość ciała: 13-15 cm. Ptak lęgowy, który zakłada gniazdo w dziuplach i skrzynkach lęgowych. Gatunek chroniony.

Kostrzewa owcza (*Festuca ovina*) - gatunek niskiej trawy. Tworzy koliste, szarozielone kępy.

Szczotlicha siwa (*Corynephorus canescens*) - gatunek byliny z rodziny wiechlinowatych. Trwała trawa o wysokości do 35 cm.

Jastrzębiec kosmaczek ludowa nazwa niedośpiątek, (*Hieracium pilosella*) - gatunek rośliny z rodziny astrowatych. Gwiazdkowato owfotowa trwała roślina wiolettowa.

Macierzanka piaskowa, cząberek, tymianek wąskolistny (*Thymus serpyllum*) - roślina wieloletnia z rodziny jasnotowatych. Tworzy gęste zwarte darnie o wysokości 10-30 cm.

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W SZCZECINIE

Dofinansowano ze Środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie